

K9. D. B2. KHÍA CẠNH PHÁP LÍ, ĐẠO ĐỨC, VĂN HÓA CỦA VIỆC TRAO ĐỔI THÔNG TIN QUA MẠNG

ỦY BAN NHÂN DÂN PHƯỜNG TÂN MỸ

Trường: THCS Phạm Hữu Lầu

Tổ: Công nghệ - Tin học - Nghệ thuật

Giáo viên: Vũ Nguyễn Hoàng Anh

Khối: 9

Năm học: 2025-2026

Giới thiệu bài học

Câu chuyện: 'Hậu quả của một cú click chuột'

An đang tải một bức ảnh chụp lén bạn cùng lớp đang ngủ gật lên mạng xã hội, kèm theo lời bình luận trêu chọc. Bức ảnh nhanh chóng lan truyền, khiến bạn đó rất buồn và bị bạn bè trêu chọc ở trường.

Nội dung bài học

1. Tổng quan về môi trường số và thông tin
2. Pháp lí của việc trao đổi thông tin qua mạng
3. Đạo đức trong môi trường số
4. Văn hóa khi tham gia môi trường số
5. Một số hành vi cần tránh khi trao đổi thông tin qua mạng

1. Tổng quan về môi trường số và thông tin

Môi trường số là gì?

- Là không gian ảo nơi các cá nhân, tổ chức tương tác, trao đổi thông tin thông qua Internet và các công nghệ số.

Thông tin trong môi trường số:

- Là dữ liệu được tạo ra, lưu trữ, xử lý và chia sẻ dưới dạng số (văn bản, hình ảnh, âm thanh, video).

Đặc điểm: lan truyền nhanh chóng, khó kiểm soát hoàn toàn.

2. Pháp lý của việc trao đổi thông tin qua mạng

2.1. Luật Công nghệ thông tin

Luật Công nghệ thông tin (CNTT) 2006:

- Quy định các hoạt động ứng dụng, phát triển CNTT tại Việt Nam.
- Bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của các tổ chức, cá nhân.
- Đảm bảo an toàn thông tin, phòng chống tội phạm mạng.

2.2. Nghị định về dịch vụ Internet

Nghị định 72/2013/NĐ-CP và Nghị định 27/2018/NĐ-CP (sửa đổi):

Quy định chi tiết về quản lý, cung cấp, sử dụng dịch vụ Internet và thông tin trên mạng.

2.3. Quyền sở hữu và sử dụng thông tin

Quyền sở hữu thông tin:

- Người tạo ra thông tin (bài viết, ảnh, video) có quyền sở hữu trí tuệ đối với tác phẩm của mình.
- Quyền sao chép, phân phối, trình bày tác phẩm.

Quyền sử dụng thông tin:

- Phải được sự đồng ý của chủ sở hữu khi muốn sử dụng, chia sẻ, chỉnh sửa thông tin của họ.
- Trích dẫn nguồn rõ ràng khi sử dụng thông tin từ người khác.

Ví dụ: Vi phạm bản quyền âm nhạc, phim ảnh khi tải lậu hoặc chia sẻ mà không có quyền.

3. Đạo đức trong môi trường số.

3.1. Hành vi được khuyến khích

Tôn trọng người khác:

- Sử dụng ngôn ngữ lịch sự, văn minh.
- Không phát tán tin đồn, thông tin sai lệch.
- Bảo vệ thông tin cá nhân của bản thân và người khác.

Trung thực và có trách nhiệm:

- Kiểm tra thông tin trước khi chia sẻ.
- Chịu trách nhiệm về lời nói và hành động của mình trên mạng.

Ví dụ: Khen ngợi bài viết của bạn bè, chia sẻ kiến thức hữu ích, giúp đỡ bạn bè gặp khó khăn trên mạng.

3.2. Hành vi vi phạm đạo đức

Xâm phạm quyền riêng tư:

- Đăng tải hình ảnh, thông tin cá nhân của người khác khi chưa được phép.
- Đọc trộm tin nhắn, tài khoản của người khác.

Bắt nạt trực tuyến (Cyberbullying):

- Gửi tin nhắn đe dọa, xúc phạm.
- Cô lập, phỉ báng người khác trên mạng.

Lừa đảo trực tuyến (Scam):

- Giả mạo để chiếm đoạt tài sản hoặc thông tin.

Ví dụ: Tạo nhóm chat để nói xấu một bạn trong lớp; chia sẻ ảnh riêng tư của bạn bè mà không hỏi ý kiến.

4. Văn hóa khi tham gia môi trường số.

4.1. Ứng xử chuẩn mực trên mạng

Tôn trọng sự khác biệt:

- Chấp nhận các quan điểm, ý kiến đa dạng.
- Không kỳ thị, phân biệt đối xử dựa trên chủng tộc, tôn giáo, giới tính...

Sử dụng ngôn ngữ phù hợp:

- Tránh dùng từ ngữ thô tục, bạo lực.
- Thể hiện sự chuyên nghiệp và lịch sự trong giao tiếp.

Thể hiện sự đồng cảm, chia sẻ:

- Sẵn sàng giúp đỡ khi thấy người khác gặp khó khăn.

Ví dụ: Tham gia các diễn đàn học tập, chia sẻ tài liệu, góp ý mang tính xây dựng.

4.2. Hành vi thiếu văn hóa

Phát tán thông tin giả, tin đồn (Fake news):

- Chia sẻ thông tin không có căn cứ, gây hoang mang dư luận.

Châm chọc, quấy rối (Troll, Spam):

- Bình luận khiêu khích, vô nghĩa để gây chú ý, phá rối.
- Gửi hàng loạt tin nhắn rác.

Ngôn ngữ thô tục, gây hấn:

- Sử dụng từ ngữ kém văn minh, gây tranh cãi, mất đoàn kết.

Ví dụ: Chia sẻ tin đồn về một nghệ sĩ mà chưa kiểm chứng; dùng các từ ngữ tục tĩu trong nhóm chat lớp học.

Tóm tắt bài học

Trao đổi thông tin qua mạng cần tuân thủ Pháp luật:

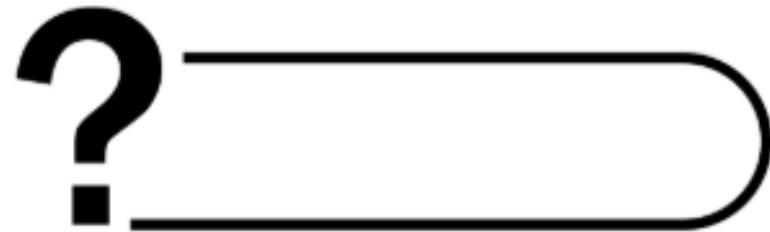
- Luật CNTT, các Nghị định liên quan.
- Tôn trọng quyền sở hữu trí tuệ, bảo vệ thông tin cá nhân.

Tuân thủ Đạo đức:

- Trung thực, có trách nhiệm, không bắt nạt, lừa đảo.

Tuân thủ Văn hóa:

- Lịch sự, tôn trọng sự khác biệt, không phát tán tin giả, không dùng ngôn ngữ thô tục.

THE END

Củng cố kiến thức - Câu hỏi 1

Câu 1: Hành vi nào sau đây **ĐÚNG** theo khía cạnh pháp lý khi trao đổi thông tin qua mạng?

- a. Sử dụng thông tin của người khác với sự đồng ý và ghi rõ nguồn.
- b. Tải phim lậu về xem và chia sẻ cho bạn bè.
- c. Chia sẻ thông tin cá nhân của bạn bè lên mạng xã hội để trêu chọc.
- d. Thay đổi nội dung bài viết của người khác và đăng lại dưới tên mình.

Ý tưởng văn bản minh họa: Biểu tượng một câu hỏi lớn hoặc một dấu hỏi chấm động.

Củng cố kiến thức - Câu hỏi 2

Câu 2: Hành vi nào thể hiện sự tuân thủ **ĐẠO ĐỨC** khi tham gia môi trường số?

- a. Kiểm tra độ tin cậy của thông tin trước khi chia sẻ.
- b. Tạo tài khoản giả để bình luận tiêu cực về người khác.
- c. Đăng tải hình ảnh riêng tư của bạn bè lên nhóm chat lớp.
- d. Phớt lờ khi thấy bạn bè bị bắt nạt trực tuyến.

Ý tưởng văn bản minh họa: Biểu tượng một bảng câu hỏi với 4 lựa chọn.

Củng cố kiến thức - Câu hỏi 3

Câu 3: Việc sử dụng ngôn ngữ thô tục, gây hấn trên mạng xã hội là hành vi thuộc khía cạnh nào?

- a. Thiếu văn hóa.
- b. Vi phạm pháp luật.
- c. Vi phạm đạo đức.
- d. Cả b và c.

Ý tưởng văn bản minh họa: Biểu tượng một dấu chấm than cảnh báo hoặc một chiếc khiên bảo vệ.

Củng cố kiến thức - Câu hỏi 4

Câu 4: Theo Nghị định về dịch vụ Internet, hành vi nào sau đây bị **CẤM**?

- a. Phát tán thông tin bịa đặt, xuyên tạc sự thật về tổ chức.
- b. Chia sẻ thông tin hữu ích từ các trang báo chính thống.
- c. Bình luận mang tính xây dựng trên các diễn đàn học tập.
- d. Báo cáo các nội dung vi phạm pháp luật cho cơ quan chức năng.

Ý tưởng văn bản minh họa: Biểu tượng một cấm kỵ (đấu X đỏ) hoặc một chiếc đèn giao thông.

Củng cố kiến thức - Câu hỏi 5

Câu 5: Khi phát hiện bạn bè bị bắt nạt trực tuyến (cyberbullying), hành động ****ĐÚNG**** đắn nhất là gì?

- a. Báo cáo sự việc cho giáo viên hoặc phụ huynh để được hỗ trợ.
- b. Tham gia cùng những người bắt nạt để không bị họ ghét bỏ.
- c. Phớt lờ và coi như không thấy gì.
- d. Chia sẻ thông tin về vụ bắt nạt cho nhiều người biết hơn.

Ý tưởng văn bản minh họa: Biểu tượng một người lớn đang lắng nghe một đứa trẻ, hoặc biểu tượng một cảnh sát/cơ quan hỗ trợ.

Đáp án

Câu 1: a

Câu 2: a

Câu 3: a

Câu 4: a

Câu 5: a

Ý tưởng văn bản minh họa: Một biểu tượng dấu tích
xanh lớn hoặc bảng kết quả rõ ràng.